

1

EL SEGLE XVIII. L'ÈPOCA DE LA IL·LUSTRACIÓ

1. Antic Règim i Il·lustració	10
2. Canvis polítics	12
3. Canvis econòmics (I)	14
4. Canvis econòmics (II)	16
5. El segle XVIII a Espanya (I) Els Borbó	18
6. El segle XVIII a Espanya (II). Les reformes borbòniques	20
7. La cultura i l'art	22
8. Catalunya en el segle XVIII	24
Posa a prova el teu aprenentatge	26
Posa a prova les teves competències	27

2

L'ERA DE LES REVOLUCIONS (1770-1871)

1. Els processos revolucionaris	30
2. La revolució dels Estats Units	32
3. La Revolució Francesa (1789-1799)	34
4. L'evolució de la Revolució Francesa	36
5. L'Europa napoleònica (1799-1814)	38
6. L'època de la Restauració	40
7. Liberalisme i nacionalismes	42
Posa a prova el teu aprenentatge	44
Posa a prova les teves competències	45

3

LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL

1. Les bases de la Revolució Industrial a la Gran Bretanya (I)	48
2. Les bases de la Revolució Industrial a la Gran Bretanya (II)	50
3. La mecanització de la indústria. La fàbrica	52
4. Les conseqüències econòmiques de la Revolució Industrial	54
5. Les conseqüències socials de la Revolució Industrial	56
6. El moviment obrer	58
7. La cultura i l'art	60
Posa a prova el teu aprenentatge	62
Posa a prova les teves competències	63

4

ESPANYA, LA CRISI DE L'ANTIC RÈGIM

1. La crisi política. Carles IV i la França revolucionària.....	66
2. La guerra de la Independència i la revolució liberal (1808-1814)	68
3. El regnat de Ferran VII. Absolutistes enfront de liberals ..	70
4. La consolidació liberal (1833-1874)	72
5. La transformació demogràfica i econòmica	74
6. La societat de classes.....	76
7. La cultura i l'art. Goya, el romanticisme i el realisme	78
8. Catalunya durant la crisi de l'Antic Règim.....	80
Posa a prova el teu aprenentatge	82
Posa a prova les teves competències	83

5

L'IMPERIALISME I LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL

1. Política i relacions internacionals	86
2. La Segona Revolució Industrial	88
3. Les conseqüències socials de la Segona Revolució Industrial	90
4. L'imperialisme en el segle XIX (I). Causes i formes de domini	92
5. L'imperialisme en el segle XIX (II). L'expansió colonial ...	94
6. La Primera Guerra Mundial	96
7. La cultura i l'art (I). L'arquitectura	98
8. La cultura i l'art (II). Primeres avantguardes	100
Posa a prova el teu aprenentatge	102
Posa a prova les teves competències	103

6

EL PERÍODE D'ENTREGUERRES I LA SEGONA GUERRA MUNDIAL

1. La Revolució Russa de 1917	106
2. L'economia (I). Prosperitat i crisi	108
3. L'economia (II). La Gran Depressió	110
4. L'ascens dels totalitarismes	112
5. El feixisme i el nazisme	114
6. La Segona Guerra Mundial	116
7. El disseny de la pau. L'ONU	118
8. La cultura i l'art entre 1919 i 1945	120
Posa a prova el teu aprenentatge	122
Posa a prova les teves competències	123

7

ESPANYA. RESTAURACIÓ I GUERRA CIVIL

1. La Restauració borbònica. El sistema polític	126
2. Els problemes polítics en la Restauració	128
3. Alfons XIII i la dictadura de Primo de Rivera	130
4. La Segona República.	132
5. La Guerra Civil (1936-1939)	134
6. Població i economia entre 1875 i 1939	136
7. L'evolució artística	138
8. Catalunya entre 1875 i 1939	140
Posa a prova el teu aprenentatge	142
Posa a prova les teves competències	143

8

DESCOLONITZACIÓ. NOVA GEOPOLÍTICA MUNDIAL (1945-1991)

1. La descolonització	146
2. L'època dels blocs	148
3. El bloc capitalista (I). 1945-1973. Política i economia ..	150
4. El bloc capitalista (II). 1945-1973. Canvis socials	152
5. El bloc capitalista (III). 1973-1991	154
6. El bloc comunista (I). 1945-1982	156
7. El bloc comunista (II). 1982-1991	158
Posa a prova el teu aprenentatge	160
Posa a prova les teves competències	161

9

ESPANYA. LA DICTADURA DE FRANCO

1. La dictadura de Franco	164
2. La política del règim franquista	166
3. L'oposició a la dictadura	168
4. L'evolució econòmica	170
5. La població i la societat	172
6. La cultura i l'art	174
7. Catalunya durant el franquisme	176
Posa a prova el teu aprenentatge	178
Posa a prova les teves competències	179

10

EL MÓN RECENT. RELACIONS I CONFLICTES

1. La situació internacional actual. La multipolaritat	182
2. La Tríada (I). Els Estats Units i el Japó.	184
3. La Tríada (II). La UE i els conflictes a Europa.	186
4. L'ascens d'Àsia i els seus conflictes	188
5. Rússia i els seus conflictes	190
6. El món islàmic. Importància estratègica i els seus conflictes	192
7. L'Amèrica Llatina i l'Àfrica	194
Posa a prova el teu aprenentatge	196
Posa a prova les teves competències	197

11

EL MÓN RECENT. GLOBALITZACIÓ I DIVERSITAT

1. La globalització i les seves causes	200
2. Àmbits i conseqüències de la globalització	202
3. La diversitat del món actual (I). Sistemes polítics	204
4. La diversitat del món actual (II). Sistemes econòmics. .	206
5. La diversitat del món actual (III). La societat i la cultura	208
6. Els avenços científics i tecnològics	210
7. L'art actual (I). Arquitectura i escultura	212
8. L'art actual (II). Pintura	214
Posa a prova el teu aprenentatge.	216
Posa a prova les teves competències	217

12

ESPANYA. TRANSICIÓ POLÍTICA I DEMOCRÀCIA

1. La Transició (I). L'inici de la democràcia	220
2. La Transició (II). La consolidació de la democràcia	222
3. Els governs de la democràcia (I). Del 1979 al 1996	224
4. Els governs de la democràcia (II). Del 1996 al 2011	226
5. Els governs de la democràcia (III). Del 2011 al 2020 ...	228
6. Catalunya en democràcia.	230
7. Població, economia i societat.	232
8. Espanya a la UE i al món.	234
9. Cultura i tendències actuals de l'art	236
Posa a prova el teu aprenentatge	238
Posa a prova les teves competències	239

APÈNDIX

Vocabulari	242
Diccionari visual de termes artístics	246

» PRESENTACIÓ I ESTRUCTURA

Els continguts competencials del Programa Teresa Claramunt s'estructuren en 12 unitats. El programa es basa en l'aprenentatge intel·ligent, el pensament crític, la interdisciplinarietat i l'aprenentatge cooperatiu.

UNITAT 1

EL SEGLE XVIII. L'ÈPOCA DE LA IL·LUSTRACIÓ

DIMENSÍO HISTÒRICA

DIMENSÍO CULTURAL I ARTÍSTICA

JUGA AMB EL TEMPS

1. Començament del segle XVIII a la unitat i a la unitat 10.
2. Síntesi la publicació de l'Enciclopèdia.
3. Es publica La riquesa de les nacions, d'A. Smith.
4. Es publica les Memòries generals, de F. Guizot.
5. Es publica la riquesa de les nacions, d'A. Smith.
6. Descripció de la Revolució Industrial.
7. Descripció de la Revolució Industrial.
8. Descripció de la Revolució Industrial.
9. Descripció de la Revolució Industrial.
10. Descripció de la Revolució Industrial.

Inicia un nou aprenentatge

Des d'un punt de vista històric, el segle XVIII és un període de transició entre l'edat moderna i l'edat contemporània, caracteritzat per un canvi en el model de desenvolupament de la societat i de l'ordre polític.

Mapa

Activitats

Lugar artístic

S'exploren **idees prèvies** i s'introdueixen les **primeres tasques**.

Dimensions. Indicació de la dimensió o dimensions que es tracten en la unitat.

En la **doble pàgina inicial** d'unitat hi trobem **informació gràfica significativa** (fotografies, mapes, eixos cronològics, etc.).

Fonts gràfiques. Mapes, gràfics, fotografies, dibuixos, infografies... que ajuden l'alumnat a assimilar els conceptes treballats.

A la pàgina esquerra, es presenten els **continguts**.

Avança en competències. Activitats competencials de tipologia ben diversa.

UNITAT 2. LES BASES DE LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL A LA GRAN BRITANYA

2.1 La revolució demogràfica

La població d'Europa, en general, i la britànica, en particular, van créixer durant el segle XVIII i el XIX a causa de la revolució industrial, arran de l'augment de l'esperança de vida i de la disminució de la mortalitat.

2.2 Altres factors bàsics

Altres factors que van influir en la Revolució Industrial anglesa van ser:

- La disponibilitat de fonts d'energia i de matèries primeres.
- La disponibilitat de fonts d'energia i de matèries primeres.
- La disponibilitat de fonts d'energia i de matèries primeres.

Altres transformacions associades a la Revolució Industrial

La màquina de vapor.

Desarrolla habilitats socials

2. Per què el creixement demogràfic va ser un estimul de l'activitat econòmica?

Desarrolla habilitats tècniques

2. Crea un eix cronològic de l'evolució de la màquina de vapor.

Planifica treball

2. Planifica un treball de grup sobre la màquina de vapor, relacionant aplicacions i competències de les ODS.

A la pàgina dreta es proposen **activitats** amb l'espai corresponent per **resoldre-les**.

Icona AvaluApp. Indica les activitats més competencials.

Icona internet. Indica les activitats en què l'alumnat ha de consultar internet.

UNITAT 3. LA GLOBALITZACIÓ I LES SEVES CAUSES

1.1 El concepte de globalització

La globalització ha convertit el món en un vilatge de dimensions enormes, on els pobles i nacions tendeixen a adoptar un estil de vida semblant, i on els seus membres es comuniquen de manera instantània gràcies a les noves tecnologies de la informació i de la comunicació.

1.2 Causes de la globalització

El fenomen de la globalització és el resultat de causes diverses:

- Els avenços científics i tecnològics.
- El progrés dels transports.
- La globalització del capitalisme.
- Les empreses multinacionals.
- Les organitzacions internacionals.

Els avenços tecnològics

El desenvolupament de les telecomunicacions.

El desenvolupament dels transports.

UNITAT 4. LES APLICACIONS DE LA TECNOLOGIA I ELS RISCS TECNOLÒGICS

Les aplicacions de la tecnologia

El desenvolupament de la tecnologia ha permès aconseguir molts avenços en diversos àmbits de la vida humana.

Desequilibris i riscos tecnològics

El desenvolupament de la tecnologia ha permès aconseguir molts avenços, però també ha generat nous riscos i desequilibris.

Desarrolla habilitats socials

2. Crea un eix cronològic de l'evolució de la màquina de vapor.

Desarrolla habilitats tècniques

2. Crea un eix cronològic de l'evolució de la màquina de vapor.

Planifica treball

2. Planifica un treball de grup sobre la màquina de vapor, relacionant aplicacions i competències de les ODS.

Icona ODS. Indica les activitats que tracten alguns dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU.

Icona Treball cooperatiu. Indica les activitats que s'han de fer en grups reduïts.

Repte. Activitats competencials per desenvolupar la comprensió, l'expressió i les TIC. Trobareu l'apartat en l'espai personal del web www.barcanova.cat.

7.1 La cultura, la ciència i la tècnica

La cultura i la tècnica són dos factors que han contribuït de manera decisiva al desenvolupament de la humanitat. La cultura és el conjunt de creences, valors i costums que defineixen una societat, mentre que la tècnica és el conjunt de coneixements i eines que permeten transformar el món físic.

7.2 L'expressió artística

L'expressió artística és una forma de comunicació que utilitza elements estètics i creatius per expressar idees i emocions. És una manera de connectar amb altres persones i de reflexionar sobre el món que ens envolta.

7.3 La dona en la història i en la societat

La dona ha estat una part essencial de la història i de la societat. Ha contribuït de manera decisiva al desenvolupament de la humanitat i a la creació d'una societat més justa i equitativa.

Tècniques. Inicia l'alumnat en destreses i procediments de Ciències socials. Trobareu l'apartat en l'espai personal del web www.barcanova.cat.

La construcció del mur de Berlín (1961)

El mur de Berlín va ser una barrera física que dividia la ciutat de Berlín en dues parts: l'Est i l'Oest. Va ser construït el 13 d'agost de 1961 i va durar fins al 9 de novembre de 1989.

La guerra del Vietnam (1957-1975)

La guerra del Vietnam va ser un conflicte armat que va durar del 1957 al 1975. Va ser una guerra de guerrilles que va acabar amb la caiguda de Saigon el 30 d'abril de 1975.

La crisi dels míssils (1962)

La crisi dels míssils va ser un moment crític de la Guerra Freda. Va ser una crisi de setmanes que va acabar amb la retirada dels míssils soviètics de Cuba el 28 d'octubre de 1962.

Accions per la pau i acord de desarmament

Les accions per la pau i els acords de desarmament són importants per a la creació d'una societat més justa i equitativa. Són una manera de resoldre els conflictes sense violència i de promoure la pau i la cooperació.

Posa a prova el teu aprenentatge.

1. Què és un conflicte social?

Un conflicte social és un conflicte que ocorre entre individus o grups de persones. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos oposats, recursos limitats o valors diferents.

2. Què és un conflicte internacional?

Un conflicte internacional és un conflicte que ocorre entre països o estats. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos nacionals oposats, recursos limitats o valors diferents.

3. Què és un conflicte regional?

Un conflicte regional és un conflicte que ocorre entre regions o estats d'una mateixa regió. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos regionals oposats, recursos limitats o valors diferents.

4. Què és un conflicte mundial?

Un conflicte mundial és un conflicte que ocorre entre països o estats de diferents regions. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos mundials oposats, recursos limitats o valors diferents.

Posa a prova les teves competències.

1. Com es van produir els conflictes dels últims dies de la Guerra Freda?

La Guerra Freda va acabar amb la caiguda del mur de Berlín el 9 de novembre de 1989. Aquesta caiguda va marcar el final d'una època de tensió i confrontació entre l'Est i l'Oest.

2. Què van viure els grups terroristes del Sahel?

El Sahel és una regió del nord-oest d'Àfrica que ha estat afectada per la presència de grups terroristes. Aquests grups han causat molta sang i destrucció a la regió.

3. Què és un acord de pau?

Un acord de pau és un acord que acaba un conflicte armat. És una manera de resoldre els conflictes sense violència i de promoure la pau i la cooperació.

4. Amb quines causes dels conflictes armats està relacionada la crisi dels míssils?

La crisi dels míssils va ser causada per la carrera armamentística entre els Estats Units i la Unió Soviètica. Els dos països estaven competint per aconseguir més míssils nuclears.

Vocabulari. S'hi defineixen termes fonamentals per a la comprensió del text (destacats en blau al llarg del llibre).

Guerra Freda: Període de tensió i confrontació entre els Estats Units i la Unió Soviètica després de la Segona Guerra Mundial.

Guerra del Vietnam: Guerra que va durar del 1957 al 1975 entre els Estats Units i el Vietnam.

Guerra dels míssils: Crisi de setmanes el 1962 entre els Estats Units i la Unió Soviètica sobre la instal·lació de míssils nuclears a Cuba.

Guerra dels Balcans: Guerra que va durar del 1991 al 1995 a la península bàlcanica.

Guerra del Golf: Guerra que va durar del 1990 al 1991 entre el Kuwait i l'Iraq.

Guerra de Kosovo: Guerra que va durar del 1998 al 1999 a Kosovo.

Guerra de Síria: Guerra que va durar del 2011 al present a Síria.

Guerra de Rússia: Guerra que va durar del 2022 al present a Rússia.

Posa a prova el teu aprenentatge.

1. Què és un conflicte social?

Un conflicte social és un conflicte que ocorre entre individus o grups de persones. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos oposats, recursos limitats o valors diferents.

2. Què és un conflicte internacional?

Un conflicte internacional és un conflicte que ocorre entre països o estats. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos nacionals oposats, recursos limitats o valors diferents.

3. Què és un conflicte regional?

Un conflicte regional és un conflicte que ocorre entre regions o estats d'una mateixa regió. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos regionals oposats, recursos limitats o valors diferents.

4. Què és un conflicte mundial?

Un conflicte mundial és un conflicte que ocorre entre països o estats de diferents regions. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos mundials oposats, recursos limitats o valors diferents.

Posa a prova les teves competències.

1. Com es van produir els conflictes dels últims dies de la Guerra Freda?

La Guerra Freda va acabar amb la caiguda del mur de Berlín el 9 de novembre de 1989. Aquesta caiguda va marcar el final d'una època de tensió i confrontació entre l'Est i l'Oest.

2. Què van viure els grups terroristes del Sahel?

El Sahel és una regió del nord-oest d'Àfrica que ha estat afectada per la presència de grups terroristes. Aquests grups han causat molta sang i destrucció a la regió.

3. Què és un acord de pau?

Un acord de pau és un acord que acaba un conflicte armat. És una manera de resoldre els conflictes sense violència i de promoure la pau i la cooperació.

4. Amb quines causes dels conflictes armats està relacionada la crisi dels míssils?

La crisi dels míssils va ser causada per la carrera armamentística entre els Estats Units i la Unió Soviètica. Els dos països estaven competint per aconseguir més míssils nuclears.

Diccionari de termes artístics. S'hi defineixen termes fonamentals, també de manera visual.

Art abstracte: Art que no representa cap objecte reconeixible del món físic.

Art figuratiu: Art que representa objectes reconeixibles del món físic.

Art modernista: Art que es caracteritza per la ruptura amb les formes i temes tradicionals.

Art contemporani: Art que es caracteritza per la diversitat de formes i temes.

Art clàssic: Art que es caracteritza per la bellesa i l'harmonia.

Art renaixentista: Art que es caracteritza per la recuperació de les formes clàssiques.

Art barroc: Art que es caracteritza per la dramatització i l'expressivitat.

Art rococó: Art que es caracteritza per la delicadesa i la elegància.

Art neoclàssic: Art que es caracteritza per la recuperació de les formes clàssiques.

Art romàntic: Art que es caracteritza per l'expressivitat i l'emoció.

Art realista: Art que es caracteritza per la representació fidel del món físic.

Art impressionista: Art que es caracteritza per la representació de la llum i el color.

Art cubista: Art que es caracteritza per la representació de l'espai i el temps.

Art surrealista: Art que es caracteritza per la representació de l'inconscient.

Art abstracte geomètric: Art que es caracteritza per la representació de formes geomètriques.

Art abstracte orgànic: Art que es caracteritza per la representació de formes orgàniques.

Art abstracte gestual: Art que es caracteritza per la representació de gestos i moviments.

Art abstracte conceptual: Art que es caracteritza per la representació de conceptes i idees.

Posa a prova el teu aprenentatge.

1. Què és un conflicte social?

Un conflicte social és un conflicte que ocorre entre individus o grups de persones. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos oposats, recursos limitats o valors diferents.

2. Què és un conflicte internacional?

Un conflicte internacional és un conflicte que ocorre entre països o estats. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos nacionals oposats, recursos limitats o valors diferents.

3. Què és un conflicte regional?

Un conflicte regional és un conflicte que ocorre entre regions o estats d'una mateixa regió. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos regionals oposats, recursos limitats o valors diferents.

4. Què és un conflicte mundial?

Un conflicte mundial és un conflicte que ocorre entre països o estats de diferents regions. És una situació de tensió o de confrontació que pot ser causada per diferents factors, com ara interessos mundials oposats, recursos limitats o valors diferents.

Activitats:

- ODS
- AvaluApp
- Amb ajuda d'internet
- Treball cooperatiu

Posa a prova les teves competències.

1. Com es van produir els conflictes dels últims dies de la Guerra Freda?

La Guerra Freda va acabar amb la caiguda del mur de Berlín el 9 de novembre de 1989. Aquesta caiguda va marcar el final d'una època de tensió i confrontació entre l'Est i l'Oest.

2. Què van viure els grups terroristes del Sahel?

El Sahel és una regió del nord-oest d'Àfrica que ha estat afectada per la presència de grups terroristes. Aquests grups han causat molta sang i destrucció a la regió.

3. Què és un acord de pau?

Un acord de pau és un acord que acaba un conflicte armat. És una manera de resoldre els conflictes sense violència i de promoure la pau i la cooperació.

4. Amb quines causes dels conflictes armats està relacionada la crisi dels míssils?

La crisi dels míssils va ser causada per la carrera armamentística entre els Estats Units i la Unió Soviètica. Els dos països estaven competint per aconseguir més míssils nuclears.

Diccionari de termes artístics. S'hi defineixen termes fonamentals, també de manera visual.

Art abstracte: Art que no representa cap objecte reconeixible del món físic.

Art figuratiu: Art que representa objectes reconeixibles del món físic.

Art modernista: Art que es caracteritza per la ruptura amb les formes i temes tradicionals.

Art contemporani: Art que es caracteritza per la diversitat de formes i temes.

Art clàssic: Art que es caracteritza per la bellesa i l'harmonia.

Art renaixentista: Art que es caracteritza per la recuperació de les formes clàssiques.

Art barroc: Art que es caracteritza per la dramatització i l'expressivitat.

Art rococó: Art que es caracteritza per la delicadesa i la elegància.

Art neoclàssic: Art que es caracteritza per la recuperació de les formes clàssiques.

Art romàntic: Art que es caracteritza per l'expressivitat i l'emoció.

Art realista: Art que es caracteritza per la representació fidel del món físic.

Art impressionista: Art que es caracteritza per la representació de la llum i el color.

Art cubista: Art que es caracteritza per la representació de l'espai i el temps.

Art surrealista: Art que es caracteritza per la representació de l'inconscient.

Art abstracte geomètric: Art que es caracteritza per la representació de formes geomètriques.

Art abstracte orgànic: Art que es caracteritza per la representació de formes orgàniques.

Art abstracte gestual: Art que es caracteritza per la representació de gestos i moviments.

Art abstracte conceptual: Art que es caracteritza per la representació de conceptes i idees.

Els apartats TÈCNICQUES i REPTe els trobareu en l'espai personal del web www.barcanova.cat.